

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 1475936 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan KURTULMUŞ
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Esas Komisyon	Dışışleri
Tarih: 15-8-2024	Esas No:2/2344

TBMM
GENEL EVRAK

14 Ağustos 2024

No:

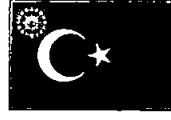
1476787

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE IRAK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE
KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 22 Nisan 2024 tarihinde Bağdat'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı : Z-90666677-599- **241455**
Konu : Anlaşma

12 Ağustos 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22 Nisan 2024 tarihinde Bağdat'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"yı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Ek:

- 1- Genel Gerekçe
- 2- Anlaşma (Türkçe, Arapça, İngilizce)

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
12 Ağustos 2024
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
12 Ağustos 2024
No: 1475986

GENEL GEREKÇE

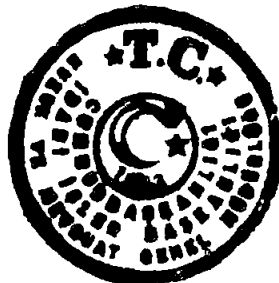
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı, beraberinde yalnızca sermaye değil aynı zamanda teknoloji, yönetim becerisi, uluslararası pazarlara giriş imkânını da getiren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını taraf ülkeler arasında teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamaktır.

Ülkemiz müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, aynı zamanda yabancı yatırım ve ileri teknolojinin ülkemize gelmesi yolu ile ekonomimizin küreselleşen dünya ekonomisi içinde etkin bir şekilde yer alması, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasındadır. Bu çerçevede, ülkemizde yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının korunması ve daha fazla yabancı sermaye girişinin özendirilebilmesi için yatırım ve ticaret ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu ilişkilerin gelişmesine yönelik potansiyele sahip olduğu düşünülen ülkelerle Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanmasına 1962 yılında başlanmıştır. Ülkemizin sermaye ihraç eder hale gelmesi ile bu süreç hızlandırılmıştır.

Bu itibarla 22 Nisan 2024 tarihinde Bağdat'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın temel esasları aşağıda özetlenmiştir:

1. Anlaşmaya taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve yatırımlarla ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun şartları oluşturmak.
2. Türkiye ve Irak'ta yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek.
3. Her iki ülkede taraf ülke yatırımcıları ile ev sahibi devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek.
4. Her iki ülkenin yatırımcılarının elde ettiği kârların ve diğer gelirlerin gecikme olmaksızın transfer edilmesini güvence altına almak.

Daha istikrarlı bir yatırım ortamının teminini öngören söz konusu Anlaşma ile iki ülke arasındaki sermaye akışında artış gerçekleşmesi beklenmektedir. Anlaşma, yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence verirken taraf ülkelere yeni herhangi bir yük getirmemektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

İLE

IRAK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ARASINDA

YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA

İLİŞKİN

ANLAŞMA

Bundan sonra “Akit Taraflar” olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Irak Cumhuriyeti Hükümeti;

Özellikle bir Akit Taraf yatırımcılarının, diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımları ile ilgili olarak, aralarındaki ekonomik iş birliğini artırma arzusu ile;

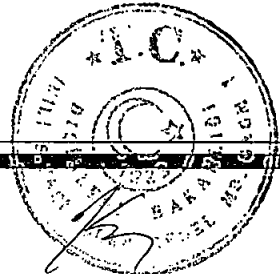
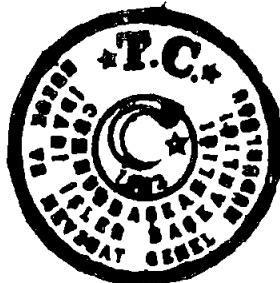
Bu gibi yatırımlara tanınacak muameleye ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile Akit Tarafların ekonomik gelişimini teşvik edeceğini kabul ederek;

Yatırımlara adil ve hakkaniyete uygun muamele edilmesinin; yatırımlar için istikrarlı bir ortamın idaresi açısından arzulanan olduğuna ve ekonomik kaynakların etkin kullanımının en üst düzeye çıkarılmasına ve yaşam standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunacağına dair mutabık kalarak; ve

Anılan hedeflerin, uluslararası kabul görmüş işçi haklarının yanı sıra sağlık, güvenlik ve çevresel genel uygulama önlemleri gibi kanun ve düzenlemeleri ihlal etmeksizin gerçekleştirilebileceğine inanarak;

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin bir anlaşmanın yapılmasına karar vermiş olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1

Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amaçları bakımından:

1. “Yatırım” terimi; uzun süreli ekonomik ilişkiler kurmak amacıyla bir Akit Tarafın ülkesinde bu Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak edinilen ve sermaye veya yatırıma ilişkin diğer kaynakların taahhüdü, gelir veya kazanç beklentisi, risk üstlenme, ekonomik kalkınmaya katkı sağlama gibi yatırım özelliklerini¹ taşıyan, iş faaliyetleri ile bağlantılı her türlü mal varlığını ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamak üzere özellikle aşağıdakileri içerir:

(a) taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra ipotek, kira sözleşmesi, rehin, kefalet gibi diğer mülkiyet hakları ve malvarlığının bulunduğu Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak tanımlanan diğer benzer haklar;

(b) yeniden yatırılan gelirler;

(c) bir yatırımla ilgili para alacakları veya bir yatırımla ilgili mali değeri olan diğer haklar;

(d) hisseler, hisse senetleri ya da şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;

(e) özellikle patentler, endüstriyel tasarımlar, teknik süreçler gibi sınai ve fikri mülkiyet haklarının yanında ticari markalar, ticari itibar ve know-how;

(f) doğal kaynaklara yönelik imtiyazlar da dahil olmak üzere, kanun veya sözleşme ile verilmiş ticari imtiyazlar.

2. “Yatırımcı” terimi:

diğer Akit Tarafın ülkesinde bir yatırım yapmış olan,

(a) kanunlarına göre, bir Akit Tarafın vatandaşlığını haiz gerçek kişileri;

(b) etkin iş faaliyetleri ile birlikte kayıtlı işyerleri bir Akit Tarafın ülkesinde bulunan ve o Akit Tarafın yürürlükteki kanunu çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş bir işletmeyi ifade eder.

3. “Gelirler” terimi; bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamakla beraber özellikle, kar, faiz, sermaye kazançları, royaltier, ücretler ve temettüleri içerir.

¹ Bir mal varlığının, yatırım özelliklerini taşımadığı durumlarda, alacağı şekle bakılmaksızın bu malvarlığı yatırım olarak tanımlanmaz.

4. "Ülke" terimi;

(a) Türkiye Cumhuriyeti açısından; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda, canlı veya cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye'nin uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen hak ve yetkilere sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

(b) Irak Cumhuriyeti açısından; kara ülkesini, iç sularını, karasularını, kıta sahanlığını ve Irak'ın uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen haklara sahip olduğu münhasır ekonomik bölgeyi ifade eder.

MADDE 2

Uygulama Kapsamı

İşbu Anlaşma, bir Akit Tarafın ülkesinde kanun ve düzenlemelerine uygun olarak diğer Akit Taraf yatırımcısının mevcut Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış yatırımlara uygulanır. Bununla birlikte, işbu Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklara uygulanmaz.

MADDE 3

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, her bir Akit Taraf kendi ülkesinde, diğer Akit Taraf yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğunca teşvik eder.

2. Her bir Akit Taraf yatırımcılarının yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde "adil ve hakkaniyete uygun muamele" ile "tam koruma ve güvenliği" içerecek şekilde uluslararası örf ve âdet hukukuna uygun bir muameleye tabi tutulur. Hiçbir Akit Taraf makul olmayan veya ayrımcı önlemlerle bu gibi yatırımların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına engel olmaz.

3. İşbu maddenin 2. fıkrasındaki yükümlülük aşağıdakileri sağlar:

(a) "adil ve hakkaniyete uygun muamele", adil yargılama ilkesine uygun olarak yargılama süreçlerinde adaleti engellememe yükümlülüğünü içerir; ve

(b) "tam koruma ve güvenlik" her bir Akit Tarafın, diğer Akit Tarafın bir yatırımcısının yatırımının fiziksel olarak korunmasını ve güvenliğini sağlamak için makul olarak gerekli olabilecek önlemleri almasını gerektirir.

4. Daha fazla kesinlik için, "adil ve hakkaniyete uygun muamele" ve "tam koruma ve güvenlik" kavramları uluslararası örf ve âdet hukukunun yabancılara yönelik asgari muamele standartlarının gerektirdiğinden fazla olarak veya bu standardın ötesinde bir muameleyi gerektirmez ve ilave haklar yaratmaz.

5. İşbu Anlaşma'nın bu Madde'den başka bir hükmünün veya başka bir uluslararası anlaşmanın ihlal edilmiş olduğunun saptanması, işbu Madde'nin 2. fıkrasının ihlal edilmiş olduğu sonucunu doğurmaz.

MADDE 4

Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Her bir Akit Taraf, kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, diğer Akit Tarafın yatırımlarını herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uygulanandan daha az elverişli olmayacak şekilde ülkesine kabul eder.

2. Her bir Akit Taraf, kurulmuş olan bu yatırımlara, bunların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına ilişkin olarak, kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde kendi yatırımcılarının yatırımları ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, bundan daha az elverişli olmayan bir muamelede bulunur.

3. Akit Taraflar, kendi ulusal mevzuatları çerçevesinde, bir yatırımın yapılması ve sürdürülmesiyle ilgili olarak diğer Akit Tarafın ülkesine girmek isteyen her bir Akit Taraf vatandaşının girişi ve geçici ikameti için yapılan başvuruları değerlendirir.

4. (a) İşbu Maddenin hükümleri, bir Akit Tarafın tamamen ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenleme ile tanımlanmış olduğu bir muameleyi, tercihi veya ayrıcalığı, diğer Akit Tarafın yatırımcılarına da sağlamakla yükümlü olduğu şeklinde yorumlanmaz.

(b) İşbu Anlaşmanın ayrımcılık yapmama, ulusal muamele ve en çok gözetilen ulus muamelesi hükümleri, Akit Taraflardan herhangi birinin, bir gümrük birliği, ekonomik birlik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden veya bunlarla ortaklığından kaynaklanan ve bu Akit Tarafın kendi vatandaşlarına ya da şirketlerine, veya bu gibi bir birliğin, ortak pazarın ya da serbest ticaret bölgesinin üye devletlerinin vatandaşlarına veya şirketlerine veya herhangi bir üçüncü ülke vatandaşlarına veya şirketlerine tanımlanmış olduğu tüm mevcut veya gelecekteki avantajlara uygulanmaz.

(c) Daha fazla belirlilik açısından, işbu Maddenin 1. ve 2. fıkralarında belirtilen En Çok Gözetilen Ulus Muamelesi, 10. Maddede (Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Taraf Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü) veya diğer uluslararası anlaşmalarda düzenlenen yatırımcı-devlet uyuşmazlık çözümü usulleri ya da mekanizmalarını içermez.

(d) İşbu Anlaşmanın 3. Madde (Yatırımların Fesviki ve Korunması) ve 4. Maddesinin (Yatırımlara Uygulanacak Muamele) hükümleri, herhangi bir Akit Tarafı, toprak, gayrimenkul ve bunlar üzerindeki gayrimenkul edinimi bakımından, kendi yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muamelelerin aynısını diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına uygulamakla yükümlü kılmaz.

MADDE 5
Genel İstisnalar

1. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü, bir Akit Tarafın:

(a) insan, hayvan veya bitki hayatı veya sağlığının veya çevrenin korunması için düzenlenen ve uygulanan;

(b) canlı veya cansız tükenebilir doğal kaynakların korunmasıyla ilgili;

ayrımcı olmayan herhangi bir yasal önlemi almasına, sürdürmesine ya da uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanmaz.

2. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü:

(a) bir Akit Tarafın, temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilgiyi açıklamasını veya böyle bir bilgiye erişime izin vermesini gerektirecek şekilde;

(b) hiçbir Akit Tarafın:

(i) silah, cephane ve savaş gereçleri kaçakçılığına ilişkin ve askeri ya da diğer bir güvenlik kuruluşuna doğrudan ya da dolaylı tedarik sağlama amacıyla yapılan mal, teçhizat, hizmet ve teknoloji alım ve işlemleri ile ilgili;

(ii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerle ilgili diğer acil durumlarda; veya

(iii) nükleer silahların veya diğer patlayıcı nükleer cihazların yayılmasının önlenmesine ilişkin ulusal politikaların veya uluslararası anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili olarak;

kendi temel güvenlik çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri almasına engel olacak şekilde; veya

(c) herhangi bir Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla adım atmaktan alıkoymak şekilde

yorumlanmaz.

3. İşbu önlemler, keyfi veya gerekçesiz olarak uygulanmaması kaydıyla veya diğer bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarının örtülü olarak kısıtlanmasına neden olmayacak şekilde alınır, sürdürülür veya uygulanır.

4. İşbu Anlaşmanın uygulanması, Akit Taraflardan herhangi birinin yolsuzluk ve kara para aklamayla mücadeleyle yönelik kanun ve düzenlemelerini uygulamasını engellemez.

MADDE 6
Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararı gözetilerek, ayrımcı olmayacak biçimde; anında, yeterli ve etkin tazminat ödenerek, uygun hukuki usule ve işbu Anlaşmanın 3. Maddesinde (Yatırımların Teşviki ve Korunması) belirtilen genel muamele prensiplerine göre yapılanlar hariç olmak üzere kamulaştırılamaz, devletleştirilemez veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılmaz.
2. Sağlık, güvenlik ve çevre gibi halkın refahını ilgilendiren meşru hedeflerin korunması amacıyla düzenlenen ve uygulanan ayrımcı olmayan yasal önlemler dolaylı kamulaştırma teşkil etmez.
3. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma önlemlerinin alındığı veya kamuoyuna duyurulduğu tarihten önceki piyasa değerine eşit olur. Tazminat miktarı, genel değerlendirme ilkeleri dikkate alınarak, ev sahibi Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak hesaplanır. Tazminat gecikme olmaksızın ödenir ve işbu Anlaşmanın 8. Maddesinde (Transferler) belirtildiği gibi serbestçe transfer edilebilir.
4. Tazminat serbestçe çevrilebilen bir para cinsi ile ödenir ve ödenmesinde gecikme olması durumunda tazminat, aksi ev sahibi Akit Tarafın kanunlarında belirtilmedikçe, kamulaştırmanın gerçekleştiği tarihten ödeme tarihine kadar uygun bir ticari faiz oranı içerir.

MADDE 7
Kayıplar için Tazminat

1. Yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş, isyan, iç karışıklık veya diğer benzeri olaylar nedeniyle zarar gören Akit Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Akit Tarafın bu gibi kayıplar bakımından aldığı tazmin edici tedbirlere ilişkin olarak, kendi yatırımcılarına veya herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uyguladığı muameleden daha az elverişli olmamak üzere, hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulur.
2. 1. fıkranın hükümleri saklı kalmak üzere, anılan fıkra da belirtilen durumlardan birinde, diğer Akit Tarafın ülkesinde zarar gören bir Akit Taraf yatırımcılarının zararları;
 - (a) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamları tarafından mallarına el konulması; veya
 - (b) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamları tarafından mallarının çatışma halinde olmadığı ya da bunu zorunlu kılmadığı halde tahrip edilmesi durumunda;
- hızlı, yeterli ve etkin bir şekilde karşılanırsa da tazminat ödenir. Hâsıl olan ödemeler başka bir para birimine serbestçe çevrilebilir ve ev sahibi Akit Tarafın kanun ve

düzenlemeleri uyarınca yapılır.

MADDE 8

Transferler

1. Yatırımcının ev sahibi Akit Tarafa karşı tüm mali yükümlülüklerini yerine getirmesinden sonra; her bir Akit Taraf, bir yatırıma ilişkin bütün transferlerin, kendi kanun ve düzenlemelerine uygun olarak, ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasını iyi niyetle garanti eder. Bu gibi transferler:

- (a) ana sermaye ve yatırımı sürdürmek veya artırmak amaçlı ek meblağlar;
 - (b) gelirler;
 - (c) bir yatırımın tasfiyesinden veya tamamının veya bir kısmının satışından elde edilen meblağlar;
 - (d) 6. Madde (Kamulaştırma ve Tazminat) ve 7. Maddeden (Kayıplar için Tazminat) kaynaklanan tazminatlar;
 - (e) yatırımlarla ilgili kredilerin faiz ve geri ödemeleri;
 - (f) bir Akit Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izinlerini almış olan diğer bir Akit Tarafın vatandaşlarının aldığı maaşlar, ücretler ve diğer ödemeler;
 - (g) bir yatırım uyuşmazlığından doğan ödemeleri;
- içerir.

2. Aksi yatırımcı ve ev sahibi Akit Tarafça kararlaştırılmadıkça, transferler, ev sahibi Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak, yatırımın yapılmış olduğu çevrilebilir para birimi veya herhangi bir çevrilebilir para birimiyle, transferin yapıldığı tarihte geçerli olan piyasa döviz kuru üzerinden yapılır.

3. Ödemeler ve sermaye hareketlerinin ödemeler dengesi üzerinde ciddi zorluklara sebep olduğu veya sebep olma tehdidini oluşturduğu istisnai durumlarda, her bir Akit Taraf ayrımcılık yapmadan ve iyi niyeti esas alarak transferleri kısıtlayabilir.

MADDE 9

Halefiyet

1. Akit Taraflardan biri, yatırımcılarının yatırımlarını ticari olmayan risklere karşı korumak amacıyla bir kamu sigortasına sahipse ve bu Akit Tarafın bir yatırımcısı bu sigortaya katılmışsa, sigortalayanın, yatırımcı ile sigortalayan arasındaki sigorta sözleşmesinin şartlarından kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Akit Tarafça tanınır.

2. Sigortalayan halefiyetten dolayı yatırımcının haklarını kullanmaya ve taleplerini öne sürmeye yetkilidir ve yatırım ile ilgili yükümlülükleri üstlenir. Halef olunan

haklar veya talepler yatırımcının özgün hak veya taleplerini aşmaz.

3. Bir Akit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar işbu Anlaşmanın 10. Maddesinin (Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Taraf Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü) hükümlerine göre çözümlenir.

MADDE 10

Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Taraf Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. İşbu Madde, bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında, Akit Tarafın işbu Anlaşma kapsamındaki bir yükümlülüğü ihlal ettiği iddiasıyla yatırımcının veya yatırımının kayıp veya zarara uğramasına sebep olan uyuşmazlıklara uygulanır.

2. Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında bu yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan uyuşmazlık, yatırımcı tarafından yatırım yapıldığı Akit Tarafa detaylı bilgileri içerecek şekilde yazılı olarak bildirilir. Mümkün olduğu ölçüde, yatırımcı ve ilgili Akit Taraf bu uyuşmazlıkları danışmalar ve müzakereler veya arabuluculuk yoluyla iyi niyetle çözmeye gayret ederler.

3. Yatırımcı, Anlaşmanın iddia olunan ihlalinin meydana geldiğini ilk öğrendiği veya öğrenmesi gerektiği tarihten itibaren beş (5) yıllık bir sürenin geçmesinin ardından, işbu Maddenin 4. fıkrası kapsamındaki ulusal mahkemelere veya tahkim merkezlerine başvuruda bulunma hakkını kaybeder. Eğer yatırımcı iddiasını bu süre içinde yapmaz ise, yatırımcının iddia öne sürme hakkından vazgeçtiği kabul edilir.

4. Bu uyuşmazlıkların, 2. fıkrada belirtilen yazılı bildirim tarihini takip eden altı (6) ay içerisinde dostane bir şekilde çözümlenememesi halinde, uyuşmazlıklar yatırımcının seçebileceği üzere:

(a) ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın yetkili mahkemesine;

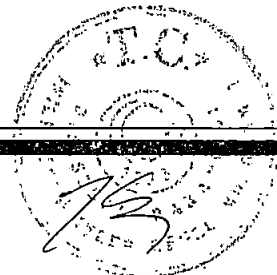
veya

(b) “Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi” ile kurulmuş Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez’e (ICSID); veya

(c) Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 15 Aralık 1976 tarihinde kabul edilen ve 2010 yılında revize edilen, Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) Tahkim Usulü Kurallarına göre kurulacak bir ad hoc hakem mahkemesine, veya

(d) uyuşmazlığın taraflarının üzerinde uzlaştıkları diğer tahkim kurumlarına veya tahkim kurallarına

sunulabilir.

5. Yatırımcının uyuşmazlığı işbu Maddenin 4. fıkrasında bahsedilen uyuşmazlık çözüm yollarından birine sunduğu andan itibaren, bu yollardan birinin seçimi nihaidir.

6. Bir yatırım uyuşmazlığının ICSID'in görev alanı ve tahkim mahkemesinin yargılama yetkisi içerisinde bulunup bulunmadığına yönelik karar verilirken; 4 (b) fıkrası kapsamında teşekkül etmiş olan tahkim mahkemesi, Akit Tarafların herhangi biri tarafından, hangi uyuşmazlıkların ICSID yargılamasına sunulmaya uygun olup olmadığına ilişkin ICSID Sözleşmesi'nin 25'inci Maddesi'nin 4. fıkrası doğrultusunda ICSID'e sunulmuş olan bildirimine, işbu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olarak uyar.

7. Tahkim mahkemesi kararlarını, işbu Anlaşmanın hükümlerine, uyuşmazlığın tarafı olan ve ülkesinde yatırımın yapıldığı Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine (kanunlar ihtilafına ilişkin kurallar da dâhil olmak üzere) ve Akit Taraflar arasında uygulanabilir ilgili uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak alır.

8. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için nihai ve bağlayıcıdır. Her bir Akit Taraf verilen kararları kendi ulusal kanunları çerçevesinde yerine getirir.

MADDE 11 **Faydaların Reddi**

1. Bir Akit Taraf, işbu Anlaşmadan kaynaklanan faydaların, diğer Akit Tarafın bir şirketi olan bu Akit Tarafın bir yatırımcısına ve bu gibi bir yatırımcının yatırımlarına uygulanmasını, söz konusu şirketin kanunları çerçevesinde kurulmuş olduğu Akit Tarafın ülkesinde etkin iş faaliyetlerinin olmaması ve Akit Taraf olmayan bir Tarafın yatırımcısının veya Anlaşmanın faydalarının uygulanmasını reddeden Akit Tarafın yatırımcılarının bu şirkete sahip olması veya idare etmesi halinde reddedebilir.

2. Faydaların tanınmasını reddeden Akit Taraf, faydaların reddinden önce mümkün olduğu ölçüde, diğer Akit Tarafı haberdar eder.

MADDE 12 **Akit Taraflar Arasında Uyuşmazlıkların Çözümü**

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve hakkaniyete uygun bir çözüm ararlar. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler.

2. Eğer Akit Taraflar aralarındaki uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı (6) ay içerisinde yukarıda belirtilen yöntemler ile bir anlaşmaya varamazlarsa uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin isteği üzerine, üç kişiden oluşan hakem heyetine sunulabilir

3. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin edecektir. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü

MADDE 13
Belgelerin İletilmesi

10. Madde (Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü) ve 12. Madde (Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü) kapsamındaki uyuşmazlıklara ilişkin Türkiye Cumhuriyeti'ne gönderilecek bildirimler ve diğer belgeler;

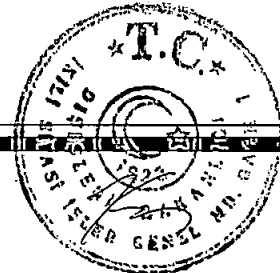
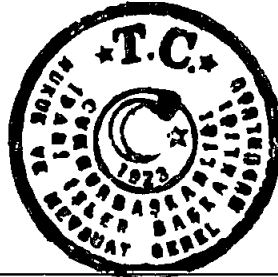
Cumhurbaşkanlığı Külliyesi
Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı
Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü
06560 Beştepe-Ankara
Türkiye

adresine iletilir.

10. Madde (Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü) ve 12. Madde (Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü) kapsamındaki uyuşmazlıklara ilişkin Irak Cumhuriyeti'ne gönderilecek bildirimler ve diğer belgeler;

Irak Cumhuriyeti
Bağdat
Dışişleri Bakanlığı
Salhiya-Fadel-Al-Jamali Caddesi

adresine iletilir.

MADDE 14

Yürürlüğe Girme, Yürürlük Süresi, Tadil Etme ve Yürürlükten Kaldırma

1. İşbu Anlaşma, Akit Tarafların, yürürlüğe girmeye ilişkin gerekli dâhili yasal işlemlerin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun alındığı tarihte yürürlüğe girer.
2. İşbu Anlaşma on (10) yıllık bir dönem boyunca yürürlükte kalır.
3. İşbu Anlaşma Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Bu değişiklikler işbu Maddenin 1. fıkrasında belirtilen aynı yasal usul çerçevesinde yürürlüğe girer.
4. Akit Taraflardan her biri, bir yıl öncesinden diğer Akit Tarafa yazılı bir bildirimde bulunarak ilk on (10) yıllık dönemin sonunda Anlaşmayı feshedebilir. İlk on yıllık dönemin ardından Anlaşmanın geçerliliği beş (5) yıllık bir süre için bir kez uzatılır.
5. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya kurulan ve işbu Anlaşmanın diğer bir şekilde uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, işbu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri sona erme tarihinden itibaren bir beş (5) yıl daha geçerli olmaya devam eder.

YUKARIDAKİ HUSUSLAR MUVACEHESİNDE, işbu Anlaşma Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzası bulunan temsilciler tarafından imzalanmıştır.

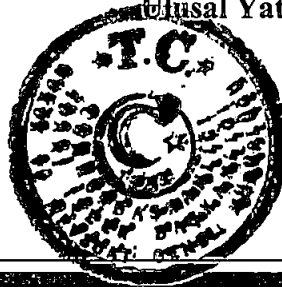
Miladi takvime göre 22 Nisan 2024 tarihinde, Hicri takvime göre ise 13 Şevval 1445'e denk gelen tarihte, Bağdat'ta Türkçe, Arapça ve İngilizce olmak üzere ikiye orijinal nüsha halinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere düzenlenmiştir. Yorumunda herhangi bir farklılık olması durumunda İngilizce metin esas alınacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**IRAK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

Mehmet Fatih KACIR
Sanayi ve Teknoloji Bakanı

Dr. Haider Mohammed MAKKIYAH
Ulusal Yatırım Komisyonu Başkanı

اتفاقية تشجيع وحماية الاستثمارات المتبادلة بين حكومة الجمهورية التركية وحكومة جمهورية العراق

ان حكومة الجمهورية التركية وحكومة جمهورية العراق والمشار اليهما فيما بعد بـ (الطرفين المتعاقدين) ورغبة منهما في ترويج العلاقات الاقتصادية بينها وخاصة فيما يتعلق بالاستثمار من قبل المستثمرين لاحد الطرفين المتعاقدين في إقليم الطرف المتعاقد الاخر.

وإدراكا منهما في ابرام هذه الاتفاقية من شأنه تحفيز جذب رؤوس الأموال والتكنولوجيا والتنمية الاقتصادية للطرفين المتعاقدين.

واتفاقاً منهما بان المعاملة العادلة والمنصفة للاستثمارات مرغوب بها للحفاظ على إطار عمل مستقر للاستثمارات وسيساهم في زيادة الاستفادة من الموارد الاقتصادية وتطوير سبل العيش، واتفاقاً منهما بان هذه الأهداف يتم تحقيقها من دون الاخلال بالقوانين والانظمة ومنها أنظمة الصحة والسلامة البيئية وبالإضافة الى الحقوق الدولية الخاصة بحقوق العمال.

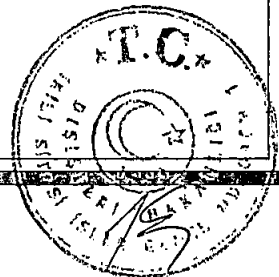
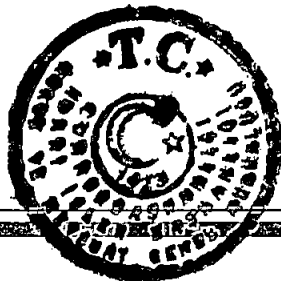
اتفق الطرفان الى ابرام هذه الاتفاقية المتعلقة بـ (تشجيع وحماية الاستثمارات المتبادلة) بين حكومة جمهورية العراق وحكومة الجمهورية التركية.

المادة 1

التعاريف

لأغراض هذه الاتفاقية: -

اولاً: - الاستثمار: توظيف اي نوع من أنواع الأصول المتعلقة بالأنشطة التجارية المكتسبة لأغراض انشاء علاقات اقتصادية طويلة الأمد في إقليم احد الطرفين المتعاقدين بما يتفق مع قوانينه

وانظمته، ولها صفة الاستثمار¹ وتتضمن هذه الصفة الالتزام بدخول رؤوس الأموال والموارد الأخرى المتعلقة بالاستثمار، توقعات الربح والمنفعة وتحمل المخاطر، والمساهمة في التنمية الاقتصادية، وتتضمن تلك الأصول على سبيل المثال لا الحصر الآتي:

أ- الأموال المنقولة وغير المنقولة وإية حقوق أخرى كالرهن (العقاري أو المالي)، والإيجارات والقيود والرهن الحيازي وإي حقوق أخرى مماثلة والمنصوص عليها بما يتفق مع القوانين والأنظمة في البلد المضيف للاستثمار.

ب- العائدات المعاد استثمارها

ج- المطالبات بالاموال أو اية حقوق ذات قيمة مالية متعلقة بالاستثمار.

د- الأسهم والسندات أو أي نوع من المشاركة في الشركات.

هـ- حقوق الملكية الفكرية والصناعية وبالتحديد براءة الاختراع والتصاميم الصناعية والعمليات التقنية بالإضافة الى العلامات التجارية والسمعة التجارية والخبرة.

و- الامتيازات التجارية الممنوحة بموجب القانون أو بموجب عقد، بما في ذلك الامتيازات المتعلقة بالموارد الطبيعية.

ثانياً: - المستثمر: الحاصل على الاجازة الاستثمارية ويشمل:

أ- الاشخاص الطبيعيين: أي شخص طبيعي يحمل جنسية احد الطرفين المتعاقدين وفقاً لقوانينه.

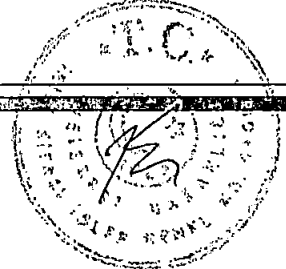
ب- الشركات والمؤسسات والشركات التجارية التي تم تأسيسها او دمجها بموجب القانون المعمول به لدى أحد الطرفين المتعاقدين ولديهم مكاتب مسجلة وأنشطة تجارية فعالة في أراضي الطرف المتعاقد الآخر والذين قاموا بالاستثمار في إقليم الطرف المتعاقد الآخر

ثالثاً: - العوائد: - الاموال المتحصلة من الاستثمار على سبيل المثال لا الحصر الأرباح والفوائد والعوائد الناجمة عن رأس المال والرسوم والاتوات وايرادات الأسهم.

رابعاً: - الإقليم:

أ- تركيا: أراضي اقليمها ومياهما الداخلية والبحر الإقليمي والأجواء التي تعلوهما بالإضافة الى المناطق البحرية التي تقع تحت ولاية قضائية وحقوق سيادية لأغراض استكشاف واستغلال والحفاظ

¹ عندما يفتقر الأصل الى صفة الاستثمار، فإن هذا الأصل لا يعد استثماراً بغض النظر عن الشكل الذي يتخذه

على الموارد الطبيعية سواء كانت الحية او غير الحية بموجب القانون الدولي.

ب- العراق: أراضي اقليمها والمياه الداخلية والبحر الإقليمي التي تتمتع فيها بالسيادة الإقليمية والجرف القاري والمنطقة الاقتصادية الخالصة وتمارس حقوق السيادة عليها طبقاً لقانون الدولي العام.

المادة 2

نطاق التطبيق

ستنطبق هذه الاتفاقية على الاستثمارات في إقليم أحد الطرفين المتعاقدين وفقاً لقوانينه وانظمته الوطنية من قبل مستثمري الطرف المتعاقد الآخر سواء كان قبل او بعد دخول هذه الاتفاقية حيز التنفيذ، بالرغم من ذلك فان هذه الاتفاقية لن تنطبق على النزاعات التي تنشأ قبل دخولها حيز التنفيذ.

المادة 3

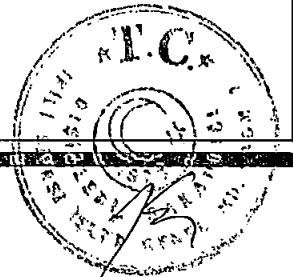
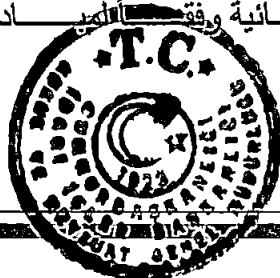
التشجيع وحماية الاستثمارات

اولاً: - يقوم كل من الطرفين المتعاقدين بتشجيع مستثمري الطرف المتعاقد الآخر على الاستثمار في اقليمه وفقاً لقوانينه وانظمته بأكبر قدر ممكن من تشجيع الاستثمارات.

ثانياً: - يجب ان تحظى استثمارات مستثمري الطرفين المتعاقدين في جميع الأوقات بالمعاملة وفقاً للحد الأدنى من معايير المعاملة المنصوص عليها في القانون الدولي العرفي بما في ذلك المعاملة العادلة والمنصفة (والحماية والامن الكاملين) في إقليم الطرف المتعاقد الآخر. بما لا يتعارض مع القوانين للأطراف المتعاقدة لا يجوز لأي من الطرفين المتعاقدين لأي حال من الأحوال عرقلة إدارة وصيانة واستخدام وتشغيل والتمتع والتوسيع والبيع والتصفية أو التصرف في هذه الاستثمارات من خلال التدابير غير المعقولة أو التمييزية.

ثالثاً: - للالتزام بالنصوص في الفقرة (ثانياً) من هذه المادة يقدم:

أ- "المعاملة العادلة والمنصفة" تتضمن الالتزام بعدم نكران العدالة في الإجراءات القضائية وفقاً للقانون المتبع.

ب- "الامن والحماية الكاملين" يتطلب على كل طرف متعاقد اتخاذ الإجراءات اللازمة والمعقولة لتأمين الحماية الجسدية والامن لاستثمارات مستثمري الطرف المتعاقد الاخر.

رابعاً: - تأكيد على ذلك، فإن مبدأ "المعاملة العادلة والمنصفة" و"الحماية والامن الكاملين" لا تتطلب معاملة إضافية تتجاوز ما ورد في القانون الدولي العرفي كحد أدنى من المعاملة، ولا تنشئ حقوقاً مادية إضافية.

خامساً: - ان تحديد وجود انتهاك لأحكام أخرى في هذا الاتفاق، أو اتفاق دولي منفصل، لا ينشأ بوجود انتهاك للفقرة (ثانياً) من هذه المادة.

المادة 4

معاملة الاستثمار

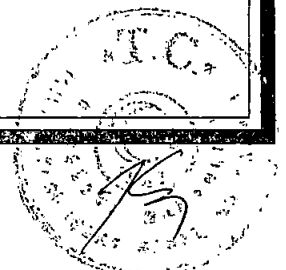
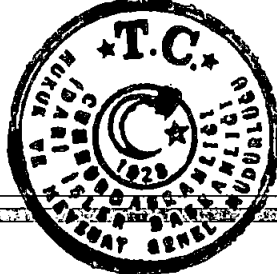
أولاً: - كل طرف متعاقد يجب أن يسمح في أراضيه بالاستثمارات على أساس لا يقل تفضيلاً عن الذي يُمنح في ظروف مماثلة لاستثمارات مستثمري أي دولة ثالثة، ضمن إطار قوانينه وانظمته.

ثانياً: - كل طرف متعاقد يجب أن يمنح لهذه الاستثمارات، بعد إنشائها، معاملة لا تقل افضلية عن تلك التي تمنح في ظروف مماثلة لاستثمارات مستثمريه أو الى استثمارات مستثمري أي دولة ثالثة، أيهما هو الأكثر تفضيلاً، فيما يتعلق بالإدارة والصيانة والاستخدام والتشغيل والتمتع والتوسيع والبيع والتصفية أو التصرف في الاستثمار ضمن إطار قوانينه وانظمته.

ثالثاً: - يجب على الأطراف المتعاقدة، ضمن إطار تشريعاتها الوطنية، أن تعطي اعتباراً ذو افضلية في تطبيق دخول وإقامة مواطني أي من الأطراف المتعاقدة الذين يرغبون في دخول أراضي الطرف المتعاقد الآخر فيما يتعلق بإجراء وتنفيذ الاستثمار.

رابعاً:

أ- أحكام هذه المادة لا تفسر على أنها ملزمة لأحد الأطراف المتعاقدة لتوسيع الاستثمار لفوائد الطرف المتعاقد الاخر لأي معاملة أو تفضيل أو امتياز الذي يمكن توسيعه من قبل طرف متعاقد سابق استناداً الى أي اتفاقية دولية بما يتعلق كلياً وجزئياً بالضرائب.

ب- لا تنطبق أحكام المعاملة الوطنية غير التمييزية، والمعاملة الأولى بالرعاية في هذه الاتفاقية على جميع المزايا الفعلية أو المستقبلية التي يُمنحها أحد الأطراف المتعاقدة بموجب عضويتها في اتحاد كمركي أو اقتصادي أو نقدي، أو اتحاد سوق مشترك، أو منطقة تجارة حرة؛ للمواطنين أو الشركات الخاصة بهم، أو من الدول الأعضاء في هذا الاتحاد أو السوق المشترك أو منطقة التجارة الحرة، أو من أي دولة ثالثة أخرى.

ج - للمزيد من التأكيد، المعاملة الأولى بالرعاية المشار إليها في الفقرات أولا وثانياً من هذه المادة لا تشمل إجراءات أو آليات فض النزاعات بين المستثمرين والدولة، مثل تلك المدرجة في المادة (10) (تسوية النزاعات بين طرف متعاقد ومستثمري الطرف المتعاقد الآخر)، والمنصوص عليها في الاتفاقيات الدولية الأخرى.

د - لا تلزم أحكام المادتين (3) (حماية وتشجيع الاستثمارات) و(4) (معاملة الاستثمارات) من هذا الاتفاقية أي طرف من الأطراف المتعاقدة بمنح الاستثمارات التي يقوم بها مستثمرو الطرف المتعاقد الآخر نفس المعاملة التي يُمنحها للاستثمارات التي يقوم بها مستثمريه الخاصين به، فيما يتعلق حيازة الأراضي والعقارات والحقوق العقارية المتعلقة بها.

المادة 5

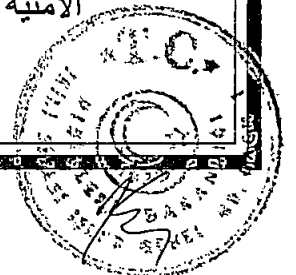
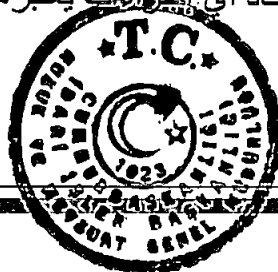
الاستثناءات العامة

أولاً: لا تفسر هذه الاتفاقية على أنها تمنع أي طرف متعاقد من اعتماد أو الحفاظ على أو فرض أي إجراءات قانونية غير تمييزية:

1. هذه الإجراءات القانونية غير التمييزية تم تصميمها وتطبيقها من أجل حماية الحياة البشرية أو الحيوانية أو النباتية أو الصحة، أو البيئة؛
2. تتعلق بحفظ الموارد الطبيعية القابلة للاستنفاد، سواء كانت حية أو غير حية.

ثانياً: لا شيء يمكن أن يفسر في هذه الاتفاقية:

- 1- لا يتطلب من أي طرف متعاقد تقديم أو السماح بالوصول إلى أي معلومات، يعتبر كشفها معارضةً لمصالحه الأمنية الأساسية.
- 2- لا يمنع أي طرف متعاقد من اتخاذ أي إجراءات يعتبرها ضرورية لحماية مصالحه الأمنية الأساسية:

أ-تتعلق بتهريب الأسلحة والذخيرة والمعدات الحربية، وبتلك العمليات والمعاملات في سلع أخرى ومواد وخدمات وتقنيات تتم مباشرة أو غير مباشرة لغرض تزويد المؤسسات العسكرية أو الأمنية الأخرى،
ب-التي تتخذ في زمن الحروب أو الطوارئ الأخرى في العلاقات الدولية، أو
ج-المتعلقة بتنفيذ السياسات الوطنية أو الاتفاقيات الدولية المتعلقة بعدم انتشار الأسلحة النووية أو أجهزة التفجير النووي الأخرى؛ أو
3- لا يمنع أي طرف متعاقد من اتخاذ إجراءات لتحقيق التزاماته بموجب ميثاق الأمم المتحدة للحفاظ على السلام والامن الدوليين.

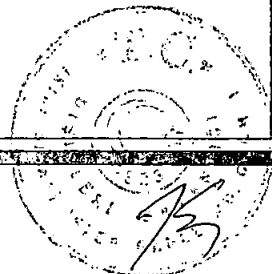
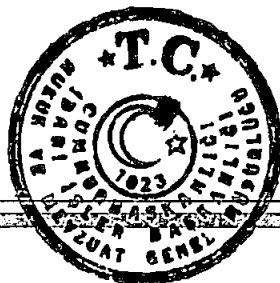
ثالثاً: تبني أو الحفاظ أو تنفيذ هذه الإجراءات التي تخضع الى الشروط التي لا يمكن تطبيقها بأسلوب تعسفي أو غير مبررة أو أنها لا تشكل قيود مبطنة بشأن استثمارات مستثمري الطرف المتعاقد الآخر.

رابعاً: لا يمنع تنفيذ احكام هذه الاتفاقية أي من الطرفين المتعاقدين من تنفيذ قوانينه وانظمته الهادفة الى مكافحة الفساد وغسيل الأموال.

المادة 6

نزع الملكية والتعويض

- 1- لا يجوز نزع ملكية الاستثمارات أو تأميمها، أو تخضع بشكل مباشر أو غير مباشر، لإجراءات ذات أثر مماثل (المشار إليها فيما بعد بنزع الملكية) إلا لتحقيق مصلحة عامة، بطريقة غير تمييزية، بعد سداد تعويض سريع ومناسب وفعال، مع مراعاة الأصول القانونية والمبادئ العامة للمعاملة المنصوص عليها في المادة (3) (تشجيع وحماية الاستثمار) من هذه الاتفاقية.
- 2- لا تشكل الاجراءات القانونية غير التمييزية المصممة والمطبقة لحماية الأهداف العامة المشروعة، مثل الصحة والسلامة والبيئة، نزع غير مباشرة للملكية.
- 3- ان التعويضات ستكون معادلة لقيمة السوق للاستثمارات المنزوعة ملكيتها قبل اجراء الاستملاك او إعلانها. ان مقدار التعويض يتم احتسابه وفقاً لقوانين وانظمة الطرف المتعاقد المضيف اخذ بنظر الاعتبار للمبادئ العامة للتقييم. ويتم دفع التعويض بدون تأخير وبعملة قابلة للتحويل وكما هو مذكور في المادة (8) (التحويلات)
- 4- يتم دفع التعويض بعملة قابلة للتحويل بخيرية، وفي حال تأخر دفع التعويض، يجب أن يتضمن الدفع سعر فائدة تجارية مناسبة اعتباراً من تاريخ نزع الملكية ولغاية تاريخ السداد ما لم يرد به نص قانوني من قبل الطرف المتعاقد المضيف.

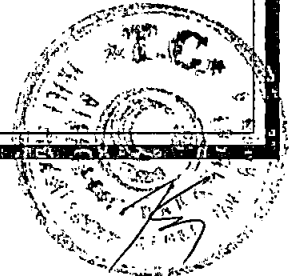
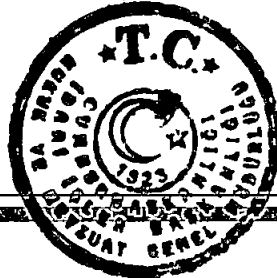

المادة 7 التعويض عن الخسائر

- 1- يُمنح المستثمرون من أي من الأطراف المتعاقدة الذين تتعرض استثماراتهم لخسائر في أراضي الدولة المضيفة للاستثمار بسبب الحرب أو نزاع مسلح أو حالة طوارئ عامة أو عصيان مدني، بمعاملة لا تقل أفضلية عما هو مقرر لمستثمريه أو مستثمري دولة ثالثة أخرى، إياً كانت الأفضلية فيما يخص أي من الإجراءات التي تتخذها فيما يتعلق بهذه الخسائر.
- 2- دون الإخلال بالفقرة (1)، فإن مستثمريه من أحد الطرفين المتعاقدين في أي من الحالات المشار إليها في تلك الفقرة، الذين يتكبدون خسائر في إقليم الطرف المتعاقد الآخر التي تنجم عن:
أ- مصادرة ممتلكاته من قبل قواتها أو سلطاتها؛ أو
ب- تدمير ممتلكاتهم من قبل قواتها أو سلطاتها، والذي لم يكن ناتجاً عن أعمال قتالية أو لا تقتضيه ضرورة الحالة؛
يُمنح الاسترداد أو التعويض في كلتا الحالتين يكون التعويض فعالاً وسريعاً. وهذه المدفوعات الناشئة تكون قابلة للتحويل بحرية وفقاً لقوانين وأنظمة الطرف المتعاقد المضيف للاستثمار.

المادة 8 التحويلات

1. بعد استيفاء جميع الالتزامات المالية من قبل مستثمر إلى الطرف المضيف المتعاقد، يضمن كل طرف متعاقد بحسن نية أن تتم التحويلات المتعلقة بالاستثمار بحرية ودون تأخير داخل أراضيهِ وخارجه وفقاً لقوانينه وأنظمته. تشمل هذه التحويلات:
أ- رأس المال الأصلي والمبالغ الإضافية حفاظاً على الاستثمار أو زيادته؛
ب- العوائد؛
ت- العائدات المتحصلة من بيع أو تصفية كل أو أي جزء من الاستثمار؛
ث- التعويض بموجب المادتين (6) (نزع الملكية والتعويض) و(7) (التعويض عن الخسائر) من هذه الاتفاقية؛

ج- المبالغ المستردة ومدفوعات الفائدة المترتبة على القروض المتعلقة بالاستثمارات؛

ح- الرواتب والأجور والمكافآت الأخرى التي يتلقاها مواطنو أحد الطرفين المتعاقدين والتي حصلوا عليها في إقليم الطرف المتعاقد الآخر عن طريق تصاريح العمل المتعلقة بالاستثمار؛

خ- المدفوعات الناتجة عن النزاع الاستثماري.

2- تجري التحويلات بالعملة القابلة للتحويل التي تم بها الاستثمار أو بأي عملة قابلة للتحويل بسعر الصرف الحالي من تاريخ التحويل، ما لم يتم الاتفاق عليه بين المستثمر والطرف المتعاقد المضيف خلاف ذلك ووفقاً لقوانين وتشريعات الطرف المتعاقد المضيف.

3- في الحالات الاستثنائية، يجوز لكل طرف متعاقد أن يقيّد التحويلات مؤقتاً، وذلك عندما تتسبب المدفوعات وتحركات رأس المال أو تهدد بتسبب في حدوث صعوبات خطيرة في ميزان المدفوعات، شريطة أن يتم فرض مثل هذه القيود على أساس غير تمييزي وبحسن نية.

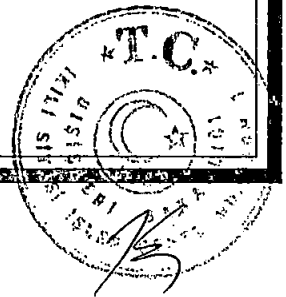
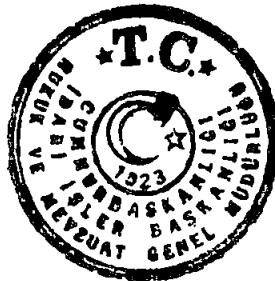
المادة 9

الحلول

1- إذا كان لدى أحد الطرفين المتعاقدين تأمين عام لحماية استثمارات مستثمريه من المخاطر غير التجارية، قد اشترك فيه مستثمر من هذا الطرف المتعاقد، يعترف الطرف المتعاقد الآخر بأي حلول من شركة التأمين بموجب عقد التأمين المبرم بين المستثمر وشركة التأمين.

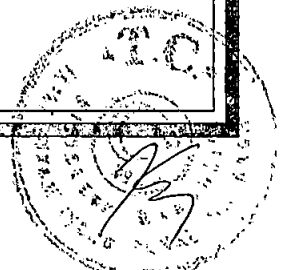
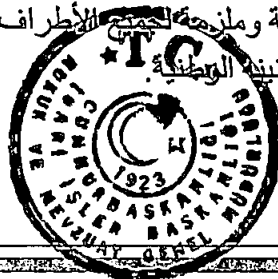
2- يحق لشركة التأمين بموجب حق الحلول ممارسة الحقوق وتنفيذ مطالبات ذلك المستثمر وتحمل الالتزامات المتعلقة بالاستثمار. ولا تتجاوز حلول الحقوق أو مطالبات هذه الحقوق عن المطالبات الأصلية للمستثمر.

3- تتم تسوية النزاعات بين طرف المتعاقد وشركة التأمين وفقاً لأحكام المادة (10) (تسوية النزاعات بين احد الطرفين المتعاقدين ومستثمري الطرف المتعاقد الاخر) من هذه الاتفاقية.

المادة 10

- تسوية المنازعات بين أحد الطرفين المتعاقدين ومستثمري الطرف المتعاقد الآخر**
1. تنطبق هذه المادة على المنازعات بين أحد الطرفين المتعاقدين ومستثمري الطرف المتعاقد الآخر بشأن انتهاك مزعوم لالتزام يقع على طرف المتعاقد السابق بموجب هذه الاتفاقية، مما يتسبب في خسارة أو ضرر للمستثمر أو استثماراته.
 2. يتم إخطار النزاع بين أحد الطرفين المتعاقدين ومستثمري الطرف المتعاقد الآخر، فيما يتعلق باستثماره خطياً، بما في ذلك المعلومات التفصيلية، من قبل المستثمر إلى الطرف المتعاقد المستفيد من الاستثمار. وعلى المستثمر والطرف المتعاقد المعني ان يسعى قدر الإمكان إلى تسوية هذه النزاعات من خلال المشاورات والمفاوضات أو التوفيق بينهما بحسن نية.
 3. لا يحق للمستثمر تقديم أي دعوى أمام المحاكم الوطنية أو هيئات التحكيم المذكورة في الفقرة (4) من هذه المادة بعد مرور خمس سنوات من تاريخ إبلاغ المستثمر لأول مرة أو من المفترض ان يكون تم إبلاغه لأول مرة بحدوث الانتهاك المزعوم للاتفاقية. إذا فشل المستثمر بتقديم دعوى خلال هذه المدة، يعتبر المستثمر متنازلاً عن حقوقه في تقديم هذه الدعوى.
 4. إذا لم يتم التوصل إلى تسوية ودية لهذه النزاعات خلال ستة (6) أشهر من تاريخ الإخطار الكتابي المذكور في الفقرة (2)، يمكن عرض المنازعات، حسب اختيار المستثمر، إلى:
 - أ- المحكمة المختصة للطرف المتعاقد الذي تم الاستثمار في أراضيه أو
 - ب- المركز الدولي لتسوية المنازعات الاستثمار (ICSID) المنشأ بموجب "اتفاقية تسوية المنازعات الاستثمارية بين الدول والمواطنين من دول أخرى"، أو
 - ت- هيئة التحكيم المخصصة المنشأة بموجب النظام الداخلي للجنة التحكيم التابعة للأمم المتحدة لقانون التجارة الدولية (UNCITRAL)، التي صادقت عليها الجمعية العامة للأمم المتحدة في ١٥ ديسمبر ١٩٧٦ بصيغتها المعدلة في عام ٢٠١٠، أو
 - ث- أي مؤسسة تحكيمية أو قواعد تحكيمية أخرى، إذا اتفق الطرفان المتنازعان عليه.
 - 5- عندما يعرض المستثمر النزاع على أحد هيئات تسوية المنازعات المذكورة في الفقرة (٣)، يكون اختيار أحد هذه الهيئات نهائياً.
 - 6- عند البت فيما إذا كان النزاع الاستثماري يقع ضمن اختصاص تحكيم المركز الدولي لتسوية منازعات الاستثمار (ICSID) المنشأة وفقاً للمادة (3/ب) بالتوافق مع الاخطار المقدم إلى (ICSID) من قبل أي من الطرفين المتعاقدين وفقاً للمادة 25 (4) من هذه الاتفاقية (ICSID)، بشأن البنود المتعلقة بالمنازعات التي تعتبر مناسبة أو غير مناسبة لعرضها للتحكيم (ICSID) كجزء لا يتجزأ من هذه الاتفاقية.
 - 7- تتخذ هيئة التحكيم قراراتها وفقاً لأحكام هذه الاتفاقية، والقوانين والأنظمة للطرف المتعاقد المعني بالنزاع في الاستثمارات القائمة في أراضيه (بما في ذلك قواعدها بشأن تضارب القوانين)، ومبادئ القانون الدولي ذات الصلة بين الأطراف المتعاقدة.
 - 8- تكون القرارات التحكيمية نهائية وملزمة لجميع الأطراف في النزاع. على كلا الطرفين المتعاقدين تنفيذ القرارات وفقاً لقوانينه الوطنية.

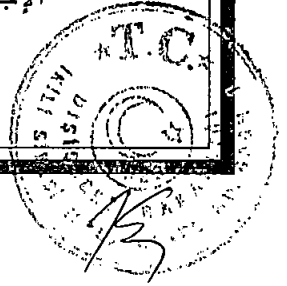
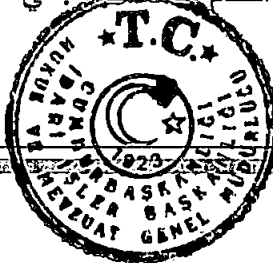

المادة 11 حرمان المنافع

- 1- يمكن لأي من الطرفين المتعاقدين حرمان منافع هذه الاتفاقية إلى مستثمر الطرف المتعاقد الآخر والذي هو شركة لذلك الطرف المتعاقد الآخر ولاستثمارات ذلك المستثمر في حال عدم وجود أنشطة تجارية فعالة في إقليم الطرف المتعاقد الذي تم انشاء استثماراته وفقاً للقوانين المنظمة والمشكلة لإقليم الطرف المتعاقد ومستثمري دولة ثالثة ومستثمري الطرف المحروم من المنافع الذين يملكون أو يسيطرون على الشركة.
- 2- يجب على الطرف المتعاقد المحروم من المنافع، وعلى قدر الامكان إخطار الطرف المتعاقد الآخر قبل حرمانه من المنافع.

المادة 12 تسوية النزاعات بين الطرفين المتعاقدين

- 1- تسعى الأطراف المتعاقدة بحسن نية وبطرق ودية إلى إيجاد حلاً سريعاً وعادلاً لأي نزاع بينهما يتعلق بتفسير أو تطبيق هذه الاتفاقية. في هذا الصدد، يتفق الأطراف المتعاقدة على الدخول في مفاوضات مباشرة وجادة للوصول إلى مثل هذه الحلول.
- 2- إذا لم تتمكن الأطراف المتعاقدة من التوصل إلى اتفاق في غضون ستة (6) أشهر من بداية النزاعات بينهما من خلال الإجراء السابق، يمكن تقديم النزاعات، بناءً على طلب أي طرف من الأطراف المتعاقدة، إلى هيئة تحكيم مكونة من ثلاثة أعضاء.
- 3- في غضون شهرين (2) من استلام الطلب، يجب على كل طرف من الأطراف المتعاقدة تعيين محكم. يختار المحكمون الاثنان محكماً ثالثاً يكون رئيساً للهيئة التحكيمية، ويكون مواطناً من دولة ثالثة. في حالة عدم قيام أي طرف من الطرفين المتعاقدين بتعيين محكم في الوقت المحدد، يمكن للطرف الآخر من الطرفين المتعاقدين طلب من رئيس محكمة العدل الدولية تعيين المحكم.
- 4- إذا لم يتمكن كل من المحكمين من التوصل إلى اتفاق بشأن اختيار رئيس الهيئة التحكيمية خلال شهرين (2) بعد تعيينهما، يجب تعيين الرئيس بناءً على طلب أي من الطرفين المتعاقدين من قبل رئيس محكمة العدل الدولية.
- 5- إذا كان ، في الحالات المحددة في الفقرات 2 و 3 من هذه المادة ، يتعذر على رئيس محكمة العدل الدولية أداء الوظيفة المذكورة أو إذا كان مواطناً من أي من الأطراف المتعاقدة ، يتم التعيين بواسطة نائب الرئيس ، وإذا تعذر على نائب الرئيس من أداء الوظيفة المذكورة أو إذا كان مواطناً من أي من الطرفين المتعاقدين ، يتم التعيين بواسطة العضو الاقدم في المحكمة الذي ليس مواطناً لأي من الأطراف المتعاقدة.
- 6- تكون للهيئة التحكيمية ثلاثة (3) أشهر من تاريخ اختيار رئيس الهيئة للاتفاق على قواعد الإجراءات المتسقة مع بقية أحكام هذه الاتفاقية. في حالة عدم التوصل إلى اتفاق بهذا الشأن،

- يجب على الهيئة التحكيمية طلب من رئيس محكمة العدل الدولية تعيين قواعد الإجراءات، مع مراعاة القواعد المعترف بها عمومًا لإجراءات التحكيم الدولية.
- 7- مالم يتم الاتفاق على خلاف ذلك، يجب على جميع الطلبات أن تتم ويجب أن تكون جميع الجلسات قد اكتملت في غضون ثمانية (8) أشهر من تاريخ اختيار رئيس الهيئة، ويجب على الهيئة التحكيمية أن تصدر قرارها في غضون شهرين (2) بعد تاريخ الطلبات النهائية أو تاريخ إغلاق الجلسات، بما يأتي بعد ذلك. يجب على الهيئة التحكيمية الوصول إلى قراراتها، والتي يجب أن تكون نهائية وملزمة، بأغلبية الأصوات. يجب على الهيئة التحكيمية الوصول إلى قرارها على أساس هذه الاتفاقية ووفقًا للقانون الدولي الذي ينطبق بين الأطراف المتعاقدة.
- 8- يتم دفع نفقات رئيس الهيئة والمحكمين الآخرين، ونفقات الإجراءات الأخرى بالتساوي من قبل الأطراف المتعاقدة.
- 9- لا يجوز تقديم نزاع إلى هيئة تحكيم دولية وفقًا لأحكام هذه المادة، إذا تم تقديم نزاع بنفس الموضوع أمام هيئة تحكيم دولية أخرى وفقًا لأحكام المادة (10) (تسوية النزاعات بين طرف متعاقد ومستثمري الطرف المتعاقد الآخر) وما زال أمام الهيئة التحكيمية. هذا لن يؤثر على الانخراط في مفاوضات مباشرة وجادة بين الطرفين المتعاقدين.

المادة 13 خدمة الوثائق

يتم تقديم الإخطارات والوثائق الأخرى في النزاعات بموجب المواد (10) (تسوية النزاعات بين طرف متعاقد ومستثمري الطرف المتعاقد الآخر) و(12) (تسوية النزاعات بين الأطراف المتعاقدة) إلى الجمهورية التركية من خلال التسليم إلى:

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi

Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı

Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü

(The Presidential Complex, Directorate of Administrative Affairs, General Directorate of Law and Legislation of the Presidency)

Presidential Complex)

06560 Beştepe-Ankara

Türkiye

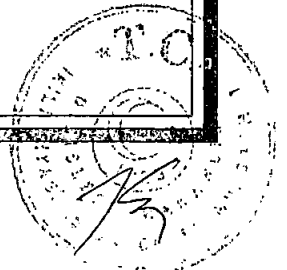
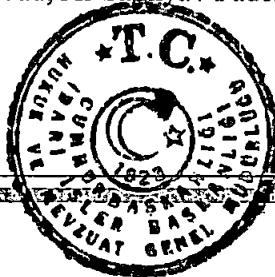
يجب تقديم الإخطارات والوثائق الأخرى في النزاعات بموجب المواد (10) (تسوية النزاعات بين طرف متعاقد ومستثمري الطرف المتعاقد الآخر) و(12) (تسوية النزاعات بين الأطراف المتعاقدة) إلى جمهورية العراق من خلال التسليم إلى:

جمهورية العراق - وزارة الخارجية

بغداد، الصالحية / شارع فاضل الجمالي.

Republic of Iraq

Ministry of Foreign Affairs Baghdad, Al-Salhiya / Fadel Al-Jamali Street.

المادة 14
حيز التنفيذ والتعديل والإنهاء

- 1- تدخل هذه الاتفاقية حيز التنفيذ في تاريخ استلام آخر إخطار خطي من الأطراف المتعاقدة وعبر القنوات الدبلوماسية، بانتهاء الإجراءات القانونية الداخلية اللازمة لذلك.
- 2- تبقى هذه الاتفاقية سارية المفعول لمدة (10) عشرة سنوات.
- 3- يجوز تعديل هذه الاتفاقية بموافقة مكتوبة متبادلة من الأطراف المتعاقدة في أي وقت. تدخل التعديلات حيز التنفيذ وفقاً لنفس الإجراءات القانوني المنصوص عليه في الفقرة الأولى من هذه المادة.
- 4- لأي من الطرفين المتعاقدين اشعار الطرف المتعاقد الآخر خطياً قبل مدة سنة واحدة لإنهاء هذه الاتفاقية عند مضي أول (10) عشرة سنوات. وبعد مضي العشرة سنوات الأولى تكون الاتفاقية قابلة للتمديد لمدة خمسة سنوات ولمرة واحدة.
- 5- بالنسبة للاستثمارات التي نفذت والتي تم التأسيس لها قبل تاريخ انتهاء هذه الاتفاقية والتي تنطبق عليها هذه الاتفاقية بشكل آخر، يستمر أحكام جميع المواد الأخرى من هذه الاتفاقية بعد ذلك في السريان لمدة (5) خمس سنوات إضافية من تاريخ انتهاء هذه الاتفاقية.

إثباتاً لذلك، الموقعين أدناه على هذه الاتفاقية، المخولون ادناه حسب الأصول من حكوماتهم.

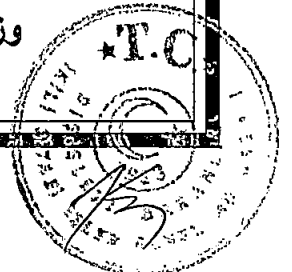
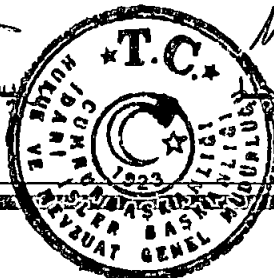
تحرر هذه الاتفاقية في بغداد في تاريخ 22 نيسان 2024 ميلادي 13 شوال 1445 هجري وبنسختين أصليتين وباللغات التركية والعربية والانكليزية وجميع النصوص لها ذات الحجية القانونية. وفي حالة أي خلاف في تفسير أو تطبيق أي من أحكام هذه الاتفاقية يعول على النص الانكليزي.

نيابة عن حكومة
جمهورية العراق

د. حيدر محمد مكية
رئيس الهيئة الوطنية للاستثمار

نيابة عن حكومة
الجمهورية التركية

محمد فاتح كاجير
وزير الصناعة والتكنولوجيا

AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF IRAQ
CONCERNING
THE RECIPROCAL PROMOTION AND PROTECTION OF
INVESTMENTS

The Government of the Republic of Türkiye and the Government of the Republic of Iraq, hereinafter referred to as "the Contracting Parties";

Desiring to promote greater economic cooperation between them, particularly with respect to investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

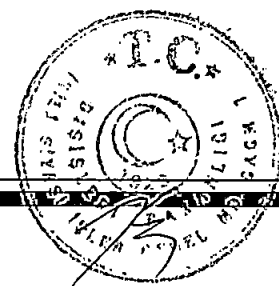
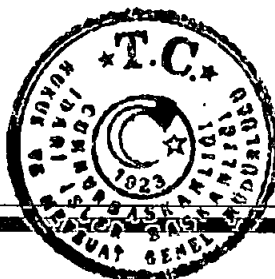
Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded such investment will stimulate the flow of capital and technology and the economic development of the Contracting Parties;

Agreeing that fair and equitable treatment of investments is desirable in order to maintain a stable framework for investment and will contribute to maximizing effective utilization of economic resources and improve living standards; and

Convinced that these objectives can be achieved without violating the laws and regulations; such as on health, safety and environment as well as internationally recognized labor rights;

Having resolved to conclude an agreement concerning the reciprocal encouragement and protection of investments,

Have agreed as follows:

ARTICLE 1

Definitions

For the purposes of this Agreement;

1. The term "investment" means every kind of asset, connected with business activities, acquired for the purpose of establishing lasting economic relations in the territory of a Contracting Party in conformity with its laws and regulations, and that has the characteristics of an investment¹, including such characteristics as the commitment of capital or other resources related to investment, the expectation of gain or profit, the assumption of risk, contribution to economic development and shall include in particular, but not exclusively:

(a) movable and immovable property, as well as any other rights such as mortgages, leases, liens, pledges, and any other similar rights as defined in conformity with the laws and regulations of the Contracting Party in whose territory the property is situated;

(b) reinvested returns;

(c) claims to money or any other rights having financial value related to an investment;

(d) shares, stocks, or any other form of participation in companies;

(e) industrial and intellectual property rights, in particular patents, industrial designs, technical processes, as well as trademarks, goodwill, and know-how;

(f) business concessions conferred by law or by contract, including concessions related to natural resources.

2. The term "investor" means:

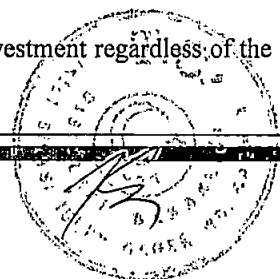
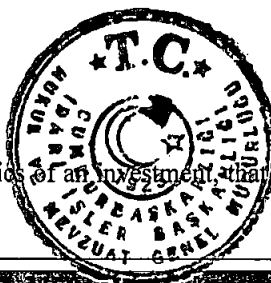
(a) natural persons having the nationality of a Contracting Party according to its laws;

(b) companies, corporations, business partnerships incorporated or constituted under the law in force of a Contracting Party and having their registered offices together with effective business activities in the territory of that Contracting Party;

who have made an investment in the territory of the other Contracting Party.

3. The term "returns" means the amounts yielded by an investment and includes in particular, though not exclusively, profit, interest, capital gains, royalties, fees and dividends.

¹ Where an asset lacks the characteristics of an investment, that asset is not an investment regardless of the form it may take.

4. The term "territory" means;

(a) in respect of the Republic of Türkiye; the land territory, internal waters, the territorial sea and the airspace above them, as well as the maritime areas over which Türkiye has sovereign rights or jurisdiction for the purpose of exploration, exploitation and preservation of natural resources whether living or non-living, pursuant to international law.

(b) in respect of the Republic of Iraq; the land territory, internal waters, territorial sea, continental shelf, and exclusive economic zone over which Iraq exercises sovereign rights pursuant to international law.

ARTICLE 2

Scope of Application

This Agreement shall apply to investments in the territory of one Contracting Party, made in accordance with its national laws and regulations, by investors of the other Contracting Party, whether prior to, or after the entry into force of the present Agreement. However, this Agreement shall not apply to any disputes that have arisen before its entry into force.

ARTICLE 3

Promotion and Protection of Investments

1. Subject to its laws and regulations, each Contracting Party shall in its territory encourage as far as possible investments by investors of the other Contracting Party.

2. Investments of investors of each Contracting Party shall at all times be accorded treatment in accordance with customary international law minimum standard of treatment, including "fair and equitable treatment" and "full protection and security" in the territory of the other Contracting Party. Neither Contracting Party shall in any way impair the management, maintenance, use, operation, enjoyment, extension, sale, liquidation or disposal of such investments by unreasonable or discriminatory measures.

3. The obligation in paragraph 2 of this Article to provide:

- (a) "fair and equitable treatment" includes the obligation not to deny justice in adjudicatory proceedings in accordance with the principle of due process; and
- (b) "full protection and security" requires each Contracting Party to take such measures as may be reasonably necessary to ensure the physical protection and security of the investment of an investor of the other Contracting Party.

4. For greater certainty, the concepts of "fair and equitable treatment" and "full

protection and security" do not require treatment in addition to or beyond that which is required by customary international law minimum standard of treatment, and do not create additional substantive rights.

5. A determination that there has been a breach of another provision of this Agreement, or of a separate international agreement, does not establish that there has been a breach of paragraph 2 of this Article.

ARTICLE 4 **Treatment of Investments**

1. Each Contracting Party shall admit in its territory investments on a basis no less favorable than that accorded in like circumstances to investments of investors of any third State, within the framework of its laws and regulations.

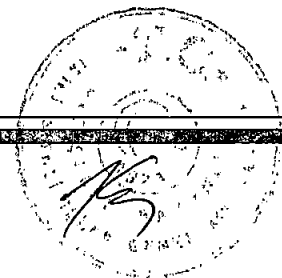
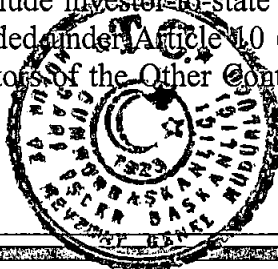
2. Each Contracting Party shall accord to these investments, once established, treatment no less favorable than that accorded in like circumstances to investments of its investors or to investments of investors of any third State, whichever is the most favorable, as regards the management, maintenance, use, operation, enjoyment, extension, sale, liquidation or disposal of the investment, within the framework of its laws and regulations.

3. The Contracting Parties shall within the framework of their national legislation consider applications for the entry and sojourn of nationals of either Contracting Party who wish to enter the territory of the other Contracting Party in connection with the making and carrying through of an investment.

4. (a) The provisions of this Article shall not be interpreted so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege which may be extended by the former Contracting Party by virtue of any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation.

(b) The non-discrimination, national treatment and most-favored nation treatment provisions of this Agreement shall not apply to all actual or future advantages accorded by either Contracting Party by virtue of its membership of, or association with a customs, economic or monetary union, a common market or a free trade area; to nationals or companies of its own, of Member States of such union, common market or free trade area, or of any other third State.

(c) For greater certainty, the Most Favored Nation treatment referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article does not include investor-to-state dispute settlement procedures or mechanisms, such as those included under Article 10 (Settlement of Disputes between One Contracting Party and Investors of the Other Contracting Party), that are provided for in other international treaties.

(d) The provisions of Article 3 (Promotion and Protection of Investments) and Article 4 (Treatment of Investments) of this Agreement shall not oblige the either Contracting Party to accord investments of investors of the other Contracting Party the same treatment that it accords to investments of its own investors with regard to acquisition of land, real estates, and real rights thereof.

ARTICLE 5

General Exceptions

1. Nothing in this Agreement shall be construed to prevent a Contracting Party from adopting, maintaining, or enforcing any non-discriminatory legal measures:

(a) designed and applied for the protection of human, animal or plant life or health, or the environment;

(b) related to the conservation of living or non-living exhaustible natural resources.

2. Nothing in this Agreement shall be construed:

(a) to require any Contracting Party to provide or allow access to any information, the disclosure of which it determines to be contrary to its essential security interests;

(b) to prevent any Contracting Party from taking any actions that it considers necessary for the protection of its essential security interests;

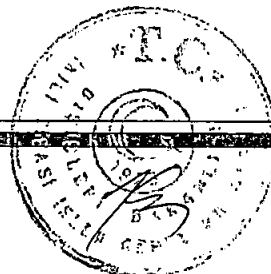
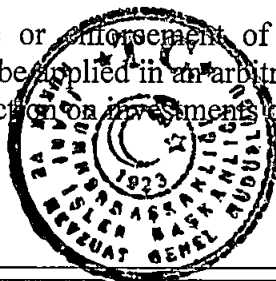
(i) relating to the trafficking of arms, ammunition and implements of war and to such trafficking and transactions in other goods, materials, services and technology undertaken directly or indirectly for the purpose of supplying a military or other security establishment,

(ii) taken in time of war or other emergency in international relations, or

(iii) relating to the implementation of national policies or international agreements respecting the non-proliferation of nuclear weapons or other nuclear explosive devices; or

(c) to prevent any Contracting Party from taking action in pursuance of its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.

3. The adoption, maintenance or enforcement of such measures is subject to the requirement that they shall not be applied in an arbitrary or unjustifiable manner or shall not constitute a disguised restriction on investments of investors of the other Contracting Party.

4. The application of this Agreement shall not prevent either Contracting Party from implementing its laws and regulations to combat corruption and money laundering.

ARTICLE 6

Expropriation and Compensation

1. Investments shall not be expropriated, nationalized or subject, directly or indirectly, to measures of similar effects (hereinafter referred as expropriation) except for a public purpose, in a non-discriminatory manner, upon payment of prompt, adequate and effective compensation, and in accordance with due process of law and the general principles of treatment provided for in Article 3 (Promotion and Protection of Investments) of this Agreement.

2. Non-discriminatory legal measures designed and applied to protect legitimate public welfare objectives, such as health, safety and environment, shall not constitute indirect expropriation.

3. Compensation shall be equivalent to the market value of the expropriated investment before the expropriation was taken or became public knowledge. The amount of compensation shall be calculated in accordance with the laws and regulations of the host Contracting Party taking into account general principles of valuation. Compensation shall be paid without delay and be freely transferable as described in the Article 8 (Transfers).

4. Compensation shall be payable in a freely convertible currency and in the event that payment of compensation is delayed, it shall include an appropriate commercial interest rate from the date of expropriation until the date of payment unless it is prescribed by law of the host Contracting Party.

ARTICLE 7

Compensation for Losses

1. Investors of either Contracting Party whose investments suffer losses in the territory of the other Contracting Party owing to war, insurrection, civil disturbance or other similar events shall be accorded by such other Contracting Party treatment no less favorable than that accorded to its own investors or to investors of any third State, whichever is the most favorable treatment, as regards any measures it adopts in relation to such losses.

2. Without prejudice to paragraph 1, investors of one Contracting Party who in any of the situations referred to in that paragraph suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from:

- (a) requisitioning of their property by its forces or authorities; or
- (b) destruction of their property by its forces or authorities, which was not caused in combat action or was not required by the necessity of the situation;

shall be accorded restitution or compensation which in either case shall be prompt, adequate and effective. Resulting payments shall be freely convertible and be made in accordance with the laws and regulations of the host Contracting Party.

ARTICLE 8

Transfers

1. After the fulfillment of all financial obligations by the investor to the host Contracting Party; each Contracting Party shall guarantee in good faith all transfers related to an investment to be made freely and without delay into and out of its territory in accordance with its laws and regulations. Such transfers include:

- (a) the initial capital and additional amounts to maintain or increase investment;
- (b) returns;
- (c) proceeds from the sale or liquidation of all or any part of an investment;
- (d) compensation pursuant to Article 6 (Expropriation and Compensation) and Article 7 (Compensation for Losses);
- (e) reimbursements and interest payments deriving from loans in connection with the investments;
- (f) salaries, wages and other remunerations received by the nationals of one Contracting Party who have obtained work permits related to an investment in the territory of the other Contracting Party.
- (g) payments arising from an investment dispute.

2. Transfers shall be made in the convertible currency in which the investment has been made or in any convertible currency at the rate of exchange in force at the date of transfer, in accordance with the laws and regulations of the host Contracting Party, unless otherwise agreed by the investor and the host Contracting Party.

3. Where, in exceptional circumstances, payments and capital movements cause or threaten to cause serious balance of payments difficulties, each Contracting Party may temporarily restrict transfers, provided that such restrictions are imposed on a non-discriminatory and in good faith basis.

ARTICLE 9

Subrogation

1. If one of the Contracting Parties has a public insurance to protect investments of its own investors against non-commercial risks and if an investor of this Contracting Party has subscribed to it, any subrogation of the insurer under the insurance contract between this investor and the insurer, shall be recognized by the other Contracting Party.

2. The insurer is entitled by virtue of subrogation to exercise the rights and enforce the claims of that investor and shall assume the obligations related to the investment. The subrogated rights or claims shall not exceed the original rights or claims of the investor.

3. Disputes between a Contracting Party and an insurer shall be settled in accordance with the provisions of Article 10 (Settlement of Disputes between One Contracting Party and Investors of the Other Contracting Party) of this Agreement.

ARTICLE 10

Settlement of Disputes between One Contracting Party and Investors of the Other Contracting Party

1. This Article shall apply to disputes between one Contracting Party and an investor of the other Contracting Party concerning an alleged breach of an obligation of the former under this Agreement, which causes loss or damage to the investor or its investments.

2. Dispute between one of the Contracting Parties and an investor of the other Contracting Party, in connection with its investment, shall be notified in writing, including detailed information, by the investor to the recipient Contracting Party of the investment. As far as possible, the investor and the concerned Contracting Party shall endeavor to settle these disputes by consultations and negotiations or conciliation in good faith.

3. The investor shall not be entitled to submit a claim to national courts or arbitration forums under paragraph 4 of this Article after a period of five (5) years the date on which the investor first acquired, or should have first acquired, knowledge of the alleged breach of the Agreement occurred. If the investor fails to submit a claim within this period, the investor shall be deemed to have waived its rights to bring a claim.

4. If these disputes cannot be settled amicably within six (6) months following the date of the written notification mentioned in paragraph 2, the disputes may be submitted, as the investor may choose, to:

(a) the competent court of the Contracting Party in whose territory the investment has been made,

or

(b) the International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID) set up by the "Convention on Settlement of Investment Disputes Between States and Nationals of other States", or

(c) an ad hoc arbitral tribunal established under the Arbitration Rules of Procedure of the United Nations Commission for International Trade Law (UNCITRAL), approved by the United Nations General Assembly on December 15, 1976, as revised in 2010, or

(d) any other arbitration institution or any other arbitration rules, if the disputing parties so agree.

5. Once the investor has submitted the dispute to one or the other of the dispute settlement forums mentioned in paragraph 4 of this Article, the choice of one of these forums shall be final.

6. In deciding whether an investment dispute is within the jurisdiction of ICSID and competence of the tribunal, the arbitral tribunal established under paragraph 4 (b) shall comply with the notification submitted by the either Contracting Party to ICSID in accordance with Article 25 (4) of ICSID Convention, concerning classes of disputes considered suitable or unsuitable for submission to the jurisdiction of ICSID, as an integral part of this Agreement.

7. The arbitral tribunal shall take its decisions in accordance with the provisions of this Agreement, the laws and regulations of the Contracting Party involved in the dispute on which territory the investment is made (including its rules on the conflict of laws), and the relevant principles of international law applicable between the Contracting Parties.

8. The arbitration awards shall be final and binding for all parties in dispute. Each Contracting Party shall execute the award according to its national law.

ARTICLE 11

Denial of Benefits

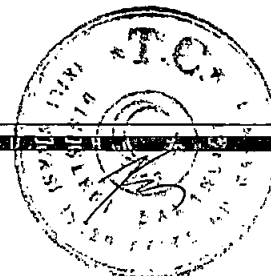
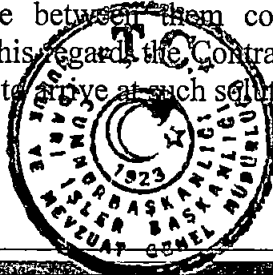
1. A Contracting Party may deny the benefits of this Agreement to an investor of the other Contracting Party that is a company of such other Contracting Party and to investments of such investor if the company has no effective business activities in the territory of the Contracting Party under whose law it is constituted or organized and investors of a non-Contracting Party, or investors of the denying Contracting Party, own or control the company.

2. The denying Contracting Party shall, to the extent practicable, notify the other Contracting Party before denying the benefits.

ARTICLE 12

Settlement of Disputes between the Contracting Parties

1. The Contracting Parties shall seek in good faith and a spirit of cooperation a rapid and equitable solution to any dispute between them concerning the interpretation or application of this Agreement. In this regard, the Contracting Parties agree to engage in direct and meaningful negotiations to arrive at such solutions.

2. If the Contracting Parties cannot reach an agreement within six (6) months after the beginning of disputes between themselves through the foregoing procedure, the disputes may be submitted, upon the request of either Contracting Party, to an arbitral tribunal of three members.

3. Within two (2) months of receipt of a request, each Contracting Party shall appoint an arbitrator. The two arbitrators shall select a third arbitrator as Chairman, who is a national of a third State. In the event either Contracting Party fails to appoint an arbitrator within the specified time, the other Contracting Party may request the President of the International Court of Justice to make the appointment.

4. If both arbitrators cannot reach an agreement about the choice of the Chairman within two (2) months after their appointment, the Chairman shall be appointed upon the request of either Contracting Party by the President of the International Court of Justice.

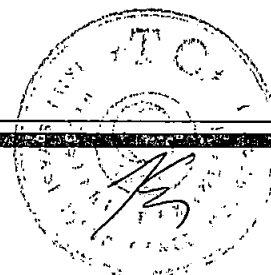
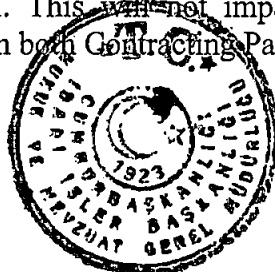
5. If, in the cases specified under paragraphs 3 and 4 of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from carrying out the said function or if he is a national of either Contracting Party, the appointment shall be made by the Vice-President, and if the Vice-President is prevented from carrying out the said function or if he is a national of either Contracting Party, the appointment shall be made by the most senior member of the Court who is not a national of either Contracting Party.

6. The tribunal shall have three (3) months from the date of the selection of the Chairman to agree upon rules of procedure consistent with the other provisions of this Agreement. In the absence of such agreement, the tribunal shall request the President of the International Court of Justice to designate rules of procedure, taking into account generally recognized rules of international arbitral procedure.

7. Unless otherwise agreed, all submissions shall be made and all hearings shall be completed within eight (8) months of the date of selection of the Chairman, and the tribunal shall render its decision within two (2) months after the date of the final submissions or the date of the closing of the hearings, whichever is later. The arbitral tribunal shall reach its decisions, which shall be final and binding, by a majority of votes. Arbitral Tribunal shall reach its decision on the basis of this Agreement and in accordance with international law applicable between the Contracting Parties.

8. Expenses incurred by the Chairman, the other arbitrators, and other costs of the proceedings shall be paid for equally by the Contracting Parties.

9. A dispute shall not be submitted to an international arbitral tribunal under the provisions of this Article, if a dispute on the same matter has been brought before another international arbitral tribunal under the provisions of Article 10 (Settlement of Disputes between One Contracting Party and Investors of the Other Contracting Party) and is still before the tribunal. This will not impair the engagement in direct and meaningful negotiations between both Contracting Parties.

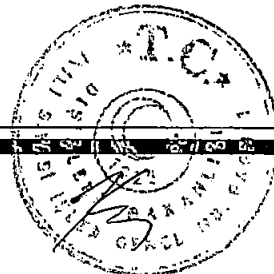
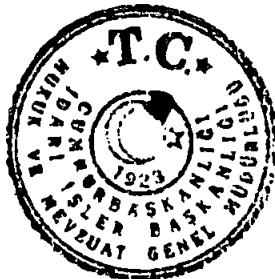
ARTICLE 13
Service of Documents

Notices and other documents in disputes under Article 10 (Settlement of Disputes between one Contracting Party and Investors of the other Contracting Party) and Article 12 (Settlement of Disputes between the Contracting Parties) shall be served on the Republic of Türkiye by delivery to:

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi
Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı
Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü
(The Presidential Complex, Directorate of Administrative Affairs, General Directorate of Law and Legislation of the Presidency)
Presidential Complex)
06560 Beştepe-Ankara
Türkiye

Notices and other documents in disputes under Articles 10 (Settlement of Disputes between one Contracting Party and Investors of the other Contracting Party) and Article 12 (Settlement of Disputes between the Contracting Parties) shall be served on the Republic of Iraq by delivery to:

The Republic of Iraq
Baghdad
The Ministry of Foreign Affairs
Salhiya-Fadel-Al-Jamali Street

ARTICLE 14

Entry into Force, Duration, Amendment and Termination

1. This Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the last notification by the Contracting Parties, in writing and through diplomatic channels, of the completion of the respective internal legal procedures necessary to that effect.
2. This Agreement shall remain in force for a period of ten (10) years.
3. This Agreement may be amended by mutual written consent of the Contracting Parties at any time. The amendments shall enter into force in accordance with the same legal procedure prescribed under the first paragraph of the present Article.
4. Either Contracting Party may, by giving one year's prior written notice to the other Contracting Party, terminate this Agreement at the end of the initial ten-year (10) period. After the initial ten-year period, the Agreement shall be extended once for a period of five (5) years.
5. With respect to investments made or established prior to the date of termination of this Agreement and to which this Agreement otherwise applies, the provisions of all of the other Articles of this Agreement shall thereafter continue to be effective for a further period of five (5) years from such date of termination.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

Signed in Baghdad on 22 April 2024 Gregorian calendar, corresponding to 13 Shawwal 1445 Hijri calendar in two original copies in Turkish, Arabic, and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

**FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF TÜRKİYE**

**FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF IRAQ**

Mehmet Fatih KACIR
Minister of Industry and Technology

Dr. Haider Mohammed MAKKIYAH
Chairman of the
National Investment Commission

